

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Jean-Marie Larroque

*Arboti-Zohota,
Nafarroa
Beherea
(1938-2009)*

Aurkibidea

Biografia

Jean-Marie Larroque Arbotti Bidetoan sortu zen 1938an. Bost haurridetan zaharrena zen. Bere burasoak etxe horretan plantatuak ziren 1937an, ezkondu bezain laster, etxetiar bezala. 1946an aferman jarri ziren. Jean-Marie 1964an ezkondu zen. Bere semeak hartu zuen segida Bidetoan, xerriak eta arto hazitakoa eginez. Bere bizian zehar ainitz mugimendu edo urratsetan inplikatu izan zen Jean-Marie Larroque: besteak beste Euskaldun Gazterian, FNSEA sindikatuan eta Etxarriko formakuntza zentroaren eta Lur Berri kooperatibaren administrazio kontseiluetan. Arbotti-Zohotako auzapeza izan zen 1987tik 2001era.

Zintak

ZOH-001

- **Proiektua:** Euskal kultur erakundearen artxiboak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Lekumberri, Terexa
- **Data:** 2008-11-03
- **Iraupena:** 86 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Etxetiar semea

- **Erref:** ZOH-001/001
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:02:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Jean-Marie Larroque etxetiar semea da. 1938an sortu zen Arbotti Bidettoan. Etxe hortara jin ziren bere aitamak, etxetiar gisa, Zohaztitik (Gamue-Zohazti), ezkondu zirenean. Etxetiargoa oso hedatua zen garai hartan Amikuze aldean.

2. « Garikoitzenea » laborantza eskola (1952)

- **Erref:** ZOH-001/002
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:02:04. **Bukatu:** 00:03:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Laborantza eskola hau oso famatua da Amikuze Aldean. Hortik pasatu da ere bi urtez Jean-Marie Larroque. Aita Gachiteguy ukan du erakasle gisa.

3. 1939-1945 gerla denbora Arbotin

- **Erref:** ZOH-001/003
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:03:55. **Bukatu:** 00:06:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Arboti zona okupatua zen. Alemanak egoiten ziren Arbotiko jauregian. Arraultze keta ibiltzen ziren etxeetan.

4. Arboti eskola 1940 hamarkadan : zenbat haur

- **Erref:** ZOH-001/004
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:06:29. **Bukatu:** 00:07:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Bi errientsa baziren garai hartan, 35 haurrekin bakoitza. Familia handiak ziren, bospasei hurrekoak banabeste.

5. Arboti eskola 1940 hamarkadan : euskararen debekua

- **Erref:** ZOH-001/005
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:07:20. **Bukatu:** 00:08:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara

Laburpena:

Arbotiko errientsak egin ahalak egiten zituen haurrak ez ziten euskaraz mintza.

6. Etxetiargoa Arbotin : baldintzak

- **Erref:** ZOH-001/006
- **Iraupena:** 0:04:36. **Hasi:** 00:08:38. **Bukatu:** 00:13:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Etxetiargoa gauzen partiketan oinarritua zen : etxetiarrak ogiaren eta kabalen salmentaren erdia ematen zion nagusiari, eta artoaren kasik erdia (6 lerro etxetiarrarentzat, 4 nagusiarentzat).

7. Etxetiargoa Arbotin : ahozko kontratua

- **Erref:** ZOH-001/007
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:13:14. **Bukatu:** 00:14:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Kontratua elez egiten zen. Nagusiak etxetiarra kanpora zezaken, 6 ilabete aintzin abisatuz gero. Etxe aldaketak Jondonimartinez egiten ziren, azaroaren 11an.

8. Etxetiarren estatutu soziala

- **Erref:** ZOH-001/008
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:14:33. **Bukatu:** 00:16:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Etxetiarrak ez ziren arras besteak bezaka kontsideratuak, bereziki ezkontzeko tenorean. Eskolan aldiz, ez zen berexkuntzarik senditzen.

9. Etxetiargotik aferma sistimara : aldaketa progresiboa

- **Erref:** ZOH-001/009
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:16:04. **Bukatu:** 00:17:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

1946tik hara, legeak agindurik, etxetiargoaren sistimak tokia utzi behar izan dio aferma sistimari. Arbotin, 1962an, 13 etxeko jaun baziren, 13 etxetiar eta 13 aferman zirenak. JM Larroquen arabera, 1988tik hona, ez da gehiago etxetiarrrik Arbotin.

10. Etxeko jaunak : nor ziren ?

- **Erref:** ZOH-001/010
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:17:15. **Bukatu:** 00:19:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Etxeko jaunetan bazen Arbotiko jauregia. JM Larroque haurra zenean, Arbotiko jauregi jauna herriko auzapeza zen eta medikua Baionan.

11. Etxetiargoari lotu bizimoldea

- **Erref:** ZOH-001/011
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:19:08. **Bukatu:** 00:21:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Etxetiargoaren sistimak aldaketa frango gibelarazi ditu, etxeko jaunek ez zutelakotz diru gasturik egin nahi etxetiarren egoitzetan. Adibidez, Arbotin, argi indarra 1954ean ezarria izan da, jakinez hala ere 1920 hamarkadatik hara herri gehienak argi indarra etxeetara ekartzearen alde agertu zirela.

12. Laborantxako lan baldintzak Amikuzen 1940-1950 hamarkadan.

- **Erref:** ZOH-001/012
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:21:51. **Bukatu:** 00:24:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak
- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Lan guziak bortitzak ziren eta eskuz egiten ziren. Bidettoan, lanaren errexteko, lehenik belar moztekoa erosi zuten, bigarrenik trakturra, 1958an.

13. Etxetiargotik aferma sistimara : nagusien jarrera

- **Erref:** ZOH-001/013
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:24:25. **Bukatu:** 00:26:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Etzetiar ainitz zaukaten nagusiek ez zuten aferma sistimara pasatzea errexki onartzen. Nagusi batek aferma errefusatzen bazion etxetiarrari, arazoa auzitegi berezi batek (tribunal paritaire des baux ruraux) trenkatzen zuen.

14. Afermaren berezitasuna : diruzko pagamendua

- **Erref:** ZOH-001/014
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:26:45. **Bukatu:** 00:28:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Aferman zenak nagusia diruz pagatzen zuen, etxeko ekoizpenei hunki gabe. Azaroaren 11ko, dirutza bat ematen zion, lur eremuaren eta urteko prezioen arabera. Afermak askatasun gehiago ematen zion laborariari.

15. Afermaren berezitasuna : idatzizko kontratua

- **Erref:** ZOH-001/015
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 00:28:37. **Bukatu:** 00:31:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Idatzizko hitzarmen bat pasatzen zuten nagusiak eta laborariak 9 urterentzat guttienez, 18 edo 25 urterentzat gorenez. Nagusiak hitzarmen hau hautsi zezaken kasu bakar batean : adinean zen haur batek etxaldearen segida hartu nahi zuenean.

16. Amikuzeko laborantxaren aldaketak (1950-1960 hamarkadan)

- **Erref:** ZOH-001/016
- **Iraupena:** 0:05:01. **Hasi:** 00:31:52. **Bukatu:** 00:36:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:

Aldaketa faktore desberdinak aipatzen ditu Jean-Marie Larroquek : lantresna eta lanmolde berriak, artoak hartzen duen garrantzia, 1963ko norabide legea (loi d'orientation de 1963) eta honi lotu ondorioak (etxalde ttipien desagertzea),elektrika eta uraren ezartzea etabar.

17. Hazitako artoaren garapena

- **Erref:** ZOH-001/017
- **Iraupena:** 0:08:33. **Hasi:** 00:36:53. **Bukatu:** 00:45:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:

1940. hamarkadan, Jean-Marie Larroque haurra zenean, ogia eta tokiko arto motak ereiten ziren bakarrik , horietan « le grand roux basque ». Gero sartu dira Ameriketako arto xinitreak (hybrides). Gaurregun, 2600 hektara arto egiten da oraindik Amikuze aldean.

18. Lurberri kooperatiba

- **Erref:** ZOH-001/018
- **Iraupena:** 0:06:41. **Hasi:** 00:45:26. **Bukatu:** 00:52:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:

1936an sortu zen zitu (zereala) kooperatiba ; honek egokitu behar izan zuelarik hazitako artoaren garapenari (idortegiak etabar). Bigarren gerlatik landa sortu zen, Jean Errecart-eri esker, hornimendu kooperatiba. Bi kooperatibak elgarretaratu ziren 1972an, Lurberri izena hartuz.

19. Euskaldun Gazteriaren mogimendua

- **Erref:** ZOH-001/019
- **Iraupena:** 0:08:18. **Hasi:** 00:52:07. **Bukatu:** 01:00:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa
- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Jean-Marie Larroque mogimendu honetan sartu zen Garikoitzenean ikasle zelarik, Etxegoien erretorraren zuzendaritzapean. Euskaldun Gazteria lotua zen bai erlijioari, bai laborantxa munduko gaiari. Besteak beste lurraren besta antolatzen zuen.

20. Laborarien formakuntzaren garapena Amikuzen

- **Erref:** ZOH-001/020
- **Iraupena:** 0:05:52. **Hasi:** 01:00:25. **Bukatu:** 01:06:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserría » Baserriko lanak

Laburpena:

Urrats garrantzitsuak emanak izan dira laborarien formakuntzan 1952tik hara : Garikoitzenea laborantxa eskolaren sortzea (1952), laborantxari lotu baxoa (1962), laborantxako lizeoa (1968) etabar.

21. Etxarriko formakuntza zentroa

- **Erref:** ZOH-001/021
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 01:06:17. **Bukatu:** 01:09:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserría » Baserriko lanak

Laburpena:

1968ko laborantxako norabide legeak (Pisani zen ministro) aldarrikatzen zuen formakuntzak asmatu behar zirela, ez bakarrik laborarientzat, baina ere laborantxan egoiten ahalko ez zirenentzat. Horrela sortu ziren han eta hemen formakuntza zentroak, horietan Etxarrikoa.

22. SAFER-aren sortzea

- **Erref:** ZOH-001/022
- **Iraupena:** 0:04:15. **Hasi:** 01:09:36. **Bukatu:** 01:13:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

SAFER-a sortu zen laborantxako norabide legearen ondorioz, laborarien lurren salerospenak kontrolatzeko eta etxaldean beiratzeko. Lur bat edo etxalde saltzera etortzen zenean, SAFER-ak erosteko lehentasuna bazuen. Jean-Marie Larroquek SAFER-ean zituen engaiamenduak uztartu behar izan ditu, berantago, bere engaiamendu politikoekin (1987-2001 : Arbotiko auzapeza ; 1995-2001 : herri elkargoaren buru)

23. Jean Errecart-en eragina

- **Erref:** ZOH-001/023
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 01:13:51. **Bukatu:** 01:16:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:

Auzapez, zenatur eta deputatu egon den Jean Errecartek eragin handia ukan du Amikuzeko aldeko gizartearen garapenean. Gizartearen mugiarazteko arrangura bazuen, dio Jean-Marie Errecartek. Lehen SIVOM edo herri elkargoa sortu du eta, honen ondorioz, Donapaleuko igerilekua eta klinika (1970).

24. Euskal laborantxaren geroaz

- **Erref:** ZOH-001/024
- **Iraupena:** 0:05:34. **Hasi:** 01:16:36. **Bukatu:** 01:22:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak

Laburpena:

Egoera beti aldatuz doala dio Jean-Marie Larroquek : mundializazioa dela medio, ekoizpenak kurritzen munduan gaindi, jenden beharrak orokorki handitzen ari, laborantxa (ogi, arto, beterada) energiaren iturri bilakatzen ari. Horiek oro ikusiz, laborarien beharra izanen da ondoko urteetan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-12-25

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com